

H ZR T RZANIN OĞLUNA M KTUB

<"xml encoding="UTF-8?">

H ZR T RZANIN OĞLUNA M KTUB

Bəzəndi deyir: «Bir gün həzrət Rza (ə) Mədinədə olan oğluna belə bir məzmununda məktub yazdı:

Övladım, eşitdiyimə görə qulluqçular icazə vermirlər ki, xalq sizinlə asanlıqla əlaqə yaradıb məsələlərini soruşsunlar. Bunu bil ki, onlar sənin xeyir və səadətini istəmərlər. İndi isə sənə əmr edirəm ki, qapın hamının üzünə açıq olsun, qoy hamı gediş-gəlişdə sərbəst olsun ki, səndən bir şey soruşmaq istədikdə imkan tapsınlar.

Bir yerə getmək istədikdə mütləq yanında pul götür ki, ehtiyacı olan bir şəxs ilə qarşılaşdıqda ona kömək edə biləsən. Çətinlikdə olan qohumlarını unutma, onların vəziyyəti ilə yaxından və ən yaxşı şəkildə maraqlan. Heç vaxt yoxsullara kömək etmək və yardım etməyi unutma.

İMAMIN QEYB AL MI IL OLAN LAQ SI

İmam Rza əleyhissalamın şəhadətindən sonra alimlərdən ibarət səksən nəfər zəvvar müqəddəs həcc mərasimini yerinə yetirmək üçün Məkkəyə getdilər. Onlar yolüstü Mədinəyə gəlib imamın evinə də dəydilər. Hələ uşaqlıq dövrünü yaşayan imam (ə) məclisə daxil olduqda hamı onun ehtiramına ayağa qalxdı. Daha sonra onları maraqlandıran məsələləri soruşub cavab aldılar və çox sevindilər. Onlardan İshaq adlı birisi deyir:

Mən imamdan soruşmaq üçün bir neçə məsələ yazmışdım. Eləcə də ondan Allahın mənə bir uşaq verməsi üçün dua etməsini xahiş edəcəkdim. Məclis çox izdihamlı olduğundan gedib sabah gəlmək istəyirdim ki, imamın gözü mənə sataşdı və belə buyurdu: «Ey İshaq! Allah istəyini qəbul etdi və sənə bir oğlan uşağı verəcəkdir. Adını hməd qoy». Daha sonra məsələlərimin cavabını verdi. Soruşmadığım məsələlərin cavabını imamdan eşitmək məni olduqca heyrtləndirirdi və öz-özümə dedim ki, bizə bu ne mətə əta edən Allaha şükr olsun. Bu Allahın höccətidir.

Mən öz şəhərimizə qayıtdım və çox keçmədən, imamın dediyi kimi, Allah mənə bir oğlan uşağı əta etdi ki, adını hməd qoydum.

şəri Qummi isə demişdir: İmamın hüzuruna gedib dedim ki, sizin tərəfdarlarınızdan olan bir qadın məndən özünə kəfən etmək üçün sizin paltarlarınızdan birini ona aparmağımı istəyibdir.

Həzrət (ə) buyurdu: «Onun artıq bu işə ehtiyacı yoxdur». Mən imamın sözünü yaxşı başa düşməsəm də bir söz demədən xudahafizləşib getdim. Sonradan xəbərdar oldum ki, həmin qadın mən imamın hüzuruna getməmişdən bir neçə gün qabaq ölübmüş və imam da onun öldüyünü bildiyindən işarə ilə onun öldüyünü mənə bildirmək istəyibmiş».

Üməyyə demişdir: Həzrət Rza (ə) Xorasanda olanda mən doqquzuncu imamın evinə get-gəl edirdim. Bir gün o həzrət öz qohumlarına buyurdu: «Sabah əzadarlıq üçün hazırlaşın». Mən «kimin əzadarlığına» – deyə soruşduqda həzrət (ə) belə buyurdu: «Yer üzündə ən yaxşı insan olan atam həzrət Rzanın əzadarlığına».

İmamın əshabından olan basəlt isə bu barədə belə demişdir: İmam Rza əleyhissalamın şəhadətindən sonra Məmunun əmri ilə zindana düşdüm. Bir il zindanda qaldım. Çox darıxmışdım. Bir gecə oyaq qalıb ibadət və dua etməklə məşğul idim və imamı köməyə çağırırdım. Hələ duamı bitirməmişdim ki, həzrət Rzanın oğlu imam Məhəmməd Təqi əleyhissalamı öz yanımda gördüm. O, mənə belə buyurdu: «Ey basəlt, deyəsən yaman darıxmısan». Dedim: Bəli, ey imam. İmam yaxınlaşıb zəncirlərə toxundu və birdən onların hamısı yerə töküldü. Sonra «ayağa qalx» – deyə buyurub məni zindandan çıxartdı və belə buyurdu: «Get. Bundan sonra Məmunu görməyəcəksən və onun tərəfindən sənə əzab-əziyyət olunmayacaq». Sonralar elə imamın dediyi kimi də oldu.

İMAMIN EVLƏNMƏSİ

Məmun imam Rza əleyhissalamı zəhərləyəndən sonra çox çalışdı ki, camaatın içində imamın öz əcəllilə öldüyünü yaysın, lakin getdikcə hiyləsi aşkara çıxdı. Şiələr və ələvilər Məmunun bu cinayətini başa düşdülər. Elə buna görə də hər tərəfdə Məmunun əleyhinə üsyanlar baş qaldırdı.

Məmun üsyanların qarşısını almaqdan ötrü imamın oğlunu Mədinədən Xorasana gətirdərək qızı Ümmü Fəzli o həzrətlə evləndirmək istəyirdi. Abbasilər bu işə mane olmağa cəhd etdilər. Lakin Məmun qəbul etməyib dedi: Siz onu tanıyırsınız. Gər tanısaydınız məndən Allahın ən yaxşı bəndəsi və xalqın ən biliklisini öz kürəkənim olaraq seçməyə mane olmazdınız. Siz onu imtahan edə bilərsiniz, əgər sualınızın cavabını verib sizi məhkum etsə, daha heç bir söz deməyib istəyinizdən vaz keçin, yox əgər cavabınızı verə bilməsə, mən sizin istəyinizi qəbul edib

qızımı ona vermərəm.

Abbasilər Yəhya ibni ksəmin yanına gələrək ondan bir neçə məsələ hazırlayıb Mə munun məclisində imam Cavaddan soruşmasını istədilər. Yəhya onların istəyini qəbul etdi, onlar da Mə munun yanına gəlib ksəmin razı olduğunu ona bildirdikdə Mə mun bu iş üçün xüsusi bir gün təyin etdi. Abbasilər Yəhya ibni ksəmlə birlikdə məclisə gəldilər. Təntənəli bir məclis qurmuşdular. Böyüklərin hamısı həmin məclisdə iştirak edirdilər. Bu arada imam məclisə daxil oldu, hamı ayağa qalxdı. O həzrət, qabağa gəlib Mə munun yanında əyləşdi. Imama cavabını verə bilmədiyi suallar verilməsini tələb edən Mə mun imama «Yəhya ibni ksəm sizdən bəzi məsələləri soruşmaq istəyir» – dedi. Həzrət buyurdu: «İstədiyi məsələni soruşsun.» Yəhya dedi: Eħram paltarını geyib Allahın evinin ziyarətinə gedən və orada bir heyvan ovlayan şəxs barədə nə deyirsiniz?

Həzrət (ə) buyurdu: «Ey Yəhya, bu məsələnin müxtəlif şəkilləri var. Onlardan hansını soruşsan?

Bu şəxs hələmin içində imiş, yoxsa bayırında?

Bu işin haram olduğunu bilirmiş ya yox?

Heyvanı qəsdən öldürüb yoxsa səhvən?

Qul imiş ya azad?

Bu işindən peşman olub, yoxsa işinə davam etmək istəyir?

Heyvanı gecə ovlayıb ya gündüz?

Birinci dəfə imiş, yoxsa ikinci yaxud üçüncü dəfə?

Heyvan quş imiş ya yox?

Böyük imiş ya kiçik?

Imamın məsələni bu cür xırdalaması Yəhyanı çaş-baş etdi və məğlubiyyət nişanələri üzündə

aşkar olaraq dili tutuldu. Məclisdə olanların hamısı imama afərin dedilər. Sonra Həzrət (ə) Yəhyaya belə buyurdu: «Mən də sizdən bir məsələ soruşmaq istəyirəm». Yəhya dedi: Buyurun, əgər cavabını bilsəm deyərəm. gər bilməsəm sizdən eşidib istifadə edəram.

Imam (ə) Yəhyadan bir məsələ soruşdu:

Hamı susub Yəhyanın cavab verməsini gözləyirdilər. Abbasilər və Məmunun tərəfdarları narahatlıqdan titrəyir və öz-özlərinə deyirdilər: gər Yəhya cavab verə bilməsə hamımız rüsvay olacağıq və imamın nüfuzu daha da artacaq.

Elə bu vaxt saray alimi utandığından başını aşağı salıb belə cavab verdi: Məsələnin cavabını bilmirəm. Özünüz buyurun biz də istifadə edək.

Imam (ə) da gözəl bir dəlillə cavabı buyurub dostları şad, düşmənləri isə qəmgin etdi.

Bu vaxt Məmun Abbasilərə xitab edib dedi: Sizin aranızda belə məsələlərə cavab verə bilən bir şəxs vardır?

Cavab verdilər: Allaha and olsun ki, yoxdur.

Sonra Məmun elə həmin məclisdə qızı Ümmü Fəzli imam (ə)-a ərə verdi.

M MÜN BU İZDIVACDAN N M QSD GÜDÜRDÜ?

1. Məmun bu evlilikdən siyasi bir hədəf güdürdü. Çünki, qızını imamın evinə göndərməklə o həzrəti nəzarət altına salmaq və gördüyü işlərdən xəbərdar olmaq istəyirdi. Tarixin yazdığına görə Məmunun qızı bu öhdəliyini layiqincə yerinə yetirmiş.
2. Bu izdivacla əlaqədar imamı əyləncə və kef məclislərinə də vət etmək və beləliklə də xalqın gözündə onun dəyərini aradan aparmaq istəyirdi. Hətta imamın toyunda gözəl simalı kənizləri belə məcbur etmişdi ki, imamın qabağında oxuyub oynasınlar, lakin həzrət (ə) fəryad edib özündən uzaqlaşdırmışdı.

Imamın əshabından bir nəfər belə deyir: Bağdadda imamın hüsurunda idim və öz-özümə «imam Məmunun gözəl sarayını nə təhər buraxıb Mədinəyə gedəcəkdir? – deyə düşünürdüm.

Imam (ə) mənə belə buyurdu: «Ey vəfali dostum, bunu bil ki, duz-çörək yemək, kobud paltar geymək və Mədinədə Peyğəmbərin hələminin yanında olmaq mənim üçün bu yaşayış tərzindən daha dəyərli və üstündür.» Buna görə də Məmun nə qədər israr etsə də imam Bağdadda qalmayaraq arvadı Ümmü Fəzl ilə birlikdə Mədinəyə qayıtdı və 220-ci hicri ilinə qədər orada qaldı.

3. Məmun istəyirdi ki, qızının imamlıq məqamına çatma biləcək bir oğlu olsun və beləliklə özü də bir ictimax sahibinə çevrilsin.

Axı Məmun qabaqkı rəhbərlərdən dünya hökumətini təşkil edəcək on ikinci imamın bu imamın nəslindən olacağını eşitmişdi. Lakin Məmunun qızının uşağı olmadı və imam Hadi, Musa Mübərqə və imamın başqa qızı və oğlanları o həzrətin pak və mehriban bir kənz olan o biri arvadından oldular. Şükür olsun ki, Məmun bu arzusuna çatmadı.

IMAMIN ELMI M QAMI

vəvəlki səhifələrdə imamın Məmunun məclisində məşhur saray alimini məğlub edərək bütün alimlərin diqqət mərkəzinə çevrildiyini bəyan etmişdik. Bu bölmədə isə Məmunun qardaşı, Abbasi xəlifəsi Mötəsimin məclisində baş vermiş əhvalatı qeyd edirik. Bu hadisə saray alimlərini o qədər qəzəbləndirdi ki, hətta Mötəsimi imamı öldürmək üçün təhrik etdilər.

Həmin əhvalat belə baş vermişdi. Bir oğrunu cəzalandırmaqdan ötrü Mötəsimin məclisinə gətirdilər. Lakin o, əvvəlcə məclisdəki alimlərdən öz nəzərlərini bildirmələrini istədi. Bu arada onların rəisi olan məşhur bir alim elə bir rəy söylədi ki, Mötəsim onun sözünü qəbul etmədi. Məsələni həll etmək üçün imam Cavad əleyhissalamı da həmin məclisə dəvət etdilər. Həzrət məclisə gəldikdə alimlərin hamısı imamın ehtiramına ayağa qalxdılar. Həzrət (ə) onların arasında əyləşib Qur'an və Peyğəmbərin hədislərinə əsasən oğrunun cəzasını müəyyən etdi.

Mötəsim imamın hökmünü qəbul edib, həyata keçirilməsini əmr etdi. Məğlub olduqlarından olduqca narahat olan alimlər, imam gedəndən sonra Mötəsimin yanına gəlib dedilər: Siz bu işiniz ilə bizi məhkum edib şüələrə qiymət verdiniz. Şübhəsiz camaat başa düşəcəklər ki, siz və bizim hamımız haqsız, imam və onun ardıcılıarı isə haqlıdırlar.

Bu sözlər Mötəsimə bərk təsir etdiyindən imamı öldürmək qərarına gəldi.

Mə muni-əbdüs Misirdə Mə muna qarşı qiyam etdi. Mə mun da bu qiyamı yatırtmaq üçün hərəkət edib onu məğlubiyyətə uğratdıqdan sonra Rumu fəth etdi və tutduğu əsirlərlə bərabər geri döndü. Qayıdarkən Rəqqə adlı bir yerə çatdı. Orada Qüşəyrə adlı bir bulaq var idi, ab-havası xoş olduğuna görə çadır qurub orada bir müddət qalmaq istədiyini bildirdi. Mə mun orada xəstələndi. O, Rəqqə və Qüşəyrənin mə nasını öyrənəndən sonra bunun nəsh olduğunu güman etdi. Çünki, bir gün Rəqqə adlı bir yerdə öləcəyini eşitmişdi. Buna görə daha da narahat olub bir müddət titrədi və elə orada öləcəyini anladı.

Nəhayət Mə mun neçə gün xəstəlikdən sonra orada öldü. Onun ölümündən sonra napak və qəsavətli qardaşı Mö təsim onun yerində oturdu və imam Cavad (ə)-ı Mədinədən Bağdada gətirdi ki, o həzrəti yaxından nəzarət altında saxlaya bilsin.

İMAMIN S HƏB L Rİ

İmam Cavad əleyhissalamın zamanında şərait çox pis olduğundan daha az tələbə yetişdirildi. İmamın görkəmli tələbələrindən bə zisi bunlardır:

1. İbni Məhziyar: O, imamın xüsusi dostlarından idi, pak və zahid bir kişi sayılır, hvazda yaşayırdı. İbni-beyt əsərlərini ehtiva edən təqribən 30 kitab ondan yadigar qalmışdır. Məhziyar axırda elə bir yüksək məqama çatdı ki, imam onun haqqında belə yazdı: «Allahın adı ilə. Ey İbni! Allah sənə yaxşı bir mükafat verəcək, səni öz cənnətində yerləşdirəcək və iki aləmin ne mətlərindən faydalandıracaqdır. Mən xeyirxahlıq və xidmətdə sənə kimi olan kimsəni görməmişəm».

2. İbni Bəzənti: O, Kufə əhalisindən və imamın xüsusi əshabından idi. Onun fəhi və elmi məqamını bütün şiə alimləri qəbul edirdilər. Bu, imam Rzanın hüzuruna yetişən və imamın ona xüsusi hörmət bəslədiyi şəxsdir.

3. Zəkəriyyə ibni Adəm: Qum əhalisindən və imamın dəyərli əshablarından biri idi. Qəbri Qum şəhərindədir.

O, imamın haqqında dua etdiyi və vəfalı dostu olaraq tanıtdığı şəxsdir. İbni əshabından birisi «mənim yolum uzaqdır, buna görə də din əhkamını sizdən soruşa bilmirəm» - dedikdə, imam (ə)

buyurmuşdu: «Din və dünya işlərində mənim əminim olan Zəkəriya ibni Adəmlə məsləhət et».

IMAMIN Ş HAD TI

Imamın şəhid olması barədə müxtəlif rəvayətlər nəql olunmuşdur. Böyük tarixçi İbni Şəhraşub bu barədə belə yazıbdir: Mö təsim imama qarşı bəslədiyi kin-küdurət üzündən imamın arvadı Ümmü Fəzli o həzrəti öldürməyə təhrik etdi. Müxtəlif və də və həvəslər Ümmü Fəzli imamı zəhərləyib şəhid etməyə vadar etdi. O həzrət (ə) 220-ci hicri ilinin Zilhəccə ayının 6-da çərşənbə axşamı günü 25 yaşında ikən, şəhid olundu. Pak bədənini babası imam Museyi Kazim əleyhissalamın qəbrinin yanında torpağa tapşırıldı. Bu iki imamın məzarı Kazimeyn adı ilə tanınır və şiələrin ziyarətgahıdır.

IMAMDAN QISA K LAMLAR

1. Bir kişi o həzrətin hüzuruna gəlib «məne nəsihət ver» - dedi. Həzrət (ə) belə buyurdu: «Ürəyinin istəkləri ilə müxalifət et. Çünki həmişə Allahın nəzarəti altındasan».
2. Günahından dönməyən və tövbə etməyən günahkar, məğrurdur. Allaha qarşı çıxan şəxs məhv olmağa məhkumdur.
3. n yaxşı mö min, əxlaqi cəhətdən hamıdan yaxşı olan şəxsdir.
4. İnsanın kamalı ağılındadır.
5. Hər kim Allaha təvəkkül etsə, Allah onu hər cür pislikdən qurtarar.